

ΕΠΙΠΕΔΑ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Διδάσκουσα: Μαρία Λεκάκου

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ		ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ	
ΤΜΗΜΑ		ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ	
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ		ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ	
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΦΕ0808	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	2 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		ΕΠΙΠΕΔΑ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ	
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ Υποβάθρου , Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων	Μάθημα Επιστημονικής Περιοχής (Ειδικού Υποβάθρου)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β

- Περίληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής / τρια θα είναι σε θέση:

- Να εφαρμόζει τις τεχνικές και τα εργαλεία περιγραφής και ανάλυσης των γλωσσικών δεδομένων ανά επίπεδο:
 - Φωνητική μεταγραφή
 - Φωνολογική ανάλυση
 - Μορφολογική ανάλυση
 - Απόδοση της συντακτικής δομής σε δέντρα-διαγράμματα
 - Παράφραση-απόδοση του σημασιολογικού και του πραγματολογικού νόηματος προτάσεων και εκφωνημάτων
- Να κατανοεί τις κεντρικές έννοιες ανά επίπεδο (π.χ. φώνημα, μόρφημα, κλπ) και να τις αξιοποιεί αναλυτικά ερχόμενη/ερχόμενος σε επαφή με νέα γλωσσικά δεδομένα.
- Να διερευνά την κατανομή γλωσσικών τεμαχίων ανά επίπεδο ανάλυσης με βάση τις συνταγματικές και τις παραδειγματικές σχέσεις στις οποίες αυτά εμπλέκονται.
- Να εφαρμόζει διαγνωστικά κριτήρια για την ανάλυση σε συντακτικά συστατικά.
- Να διακρίνει το σημασιολογικό από το πραγματολογικό νόημα των γλωσσικών μονάδων.
- Να αναγνωρίζει τη συμβολή περικειμενικών πληροφοριών στον εμπλουτισμό της γλωσσικής σημασίας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

- Αυτόνομη και ομαδική εργασία
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εισάγει τις φοιτήτριες και τους φοιτητές στη Θεωρητική Γλωσσολογία και τις/τους εξοικειώνει με την περιγραφή και την ανάλυση των γλωσσικών δεδομένων ανά επίπεδο: φωνητικό, φωνολογικό, μορφολογικό, συντακτικό, σημασιολογικό και πραγματολογικό. Μετά από μια συνοπτική υπενθύμιση των βασικών αρχών της επιστημονικής προσέγγισης στη γλώσσα, εισάγεται κάθε επίπεδο ξεχωριστά.

Εβδ. 1-2: Εισαγωγικά στοιχεία:

- Βασικές αρχές της Γλωσσολογίας.
- Η έννοια της γραμματικής και οι στόχοι της Γλωσσολογίας.
- Η βιολογική βάση της γλώσσας.

- Γλωσσική κατάκτηση και Καθολική Γραμματική.
- Επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης.

Εβδ. 3-4: Φωνητική

Η αλυσίδα της ομιλίας. Κατηγοριοποίηση των φθόγγων: τόπος άρθρωσης, τρόπος άρθρωσης, ηχηρότητα. Φωνητική μεταγραφή: το Διεθνές Φωνητικό Αλφάβητο. Υπερτεμαχιακά χαρακτηριστικά. Ασκήσεις.

Εβδ. 5-6: Φωνολογία

Λειτουργία των φθόγγων στο εκάστοτε γλωσσικό σύστημα. Ελάχιστα ζεύγη και διακριτικά χαρακτηριστικά. Φώνημα και αλλόφωνο. Φωνολογικά φαινόμενα. Ασκήσεις.

Εβδ. 7-8: Μορφολογία

Η εσωτερική δομή των λέξεων. Μόρφημα και κατηγορίες μορφημάτων: ρίζα, θέμα, βάση, προθήματα, επιθήματα. Αλλομορφία. Διαδικασίες σχηματισμού λέξεων: κλίση, παραγωγή και σύνθεση. Μορφολογικοί και μορφοφωνολογικοί κανόνες. Ασκήσεις.

Εβδ. 9-10: Σύνταξη

Η εσωτερική δομή των φράσεων και των προτάσεων. Αρχή της Ενδοκεντρικότητας. Διαγνωστικά κριτήρια για την ανάλυση σε συστατικά. Κανόνες φραστικής δομής. Δενδροδιαγράμματα. Ασκήσεις.

Εβδ. 11: Σημασιολογία

Είδη σημασίας (κυριολεκτική, μεταφορική, κλπ). Λεξική, φραστική και προτασιακή σημασία. Αρχή της Συνθετικότητας. Δομική Αμφισημία. Τυπική Σημασιολογία: σημασία και αλήθεια. Ασκήσεις.

Εβδ. 12: Πραγματολογία

Η σημασία των γλωσσικών μονάδων εντός περικειμένου. Είδη περικειμένου. Ρητό και υπόρρητο νόημα. Πρόθεση του ομιλητή και θεωρία λεκτικών πράξεων. Ασκήσεις.

Εβδ. 13: Σύνοψη – Επανάληψη

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	• Πρόσωπο με πρόσωπο • Ασύγχρονη εκπαίδευση μέσω της πλατφόρμας ecourse
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	• Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας ecourse. Ανάρτηση σημειώσεων και εκπαιδευτικού υλικού. • Παρουσιάσεις PowerPoint κατά την ώρα του μαθήματος. • Χρήση διαδικτύου στις διαλέξεις και στη μελέτη. • Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω e-mail και πλατφόρμας MSTeams.

	• Ανάρτηση ανακοινώσεων μέσω της πλατφόρμας e-course.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	39 ώρες (13 εβδομάδες x 3 ώρες)
	Μικρές ατομικές εργασίες εξάσκησης	15 ώρες
	Αυτοτελής Μελέτη	68 ώρες
	Τελική Γραπτή Εξέταση	3 ώρες
	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	125 ώρες (5 ECTS)
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	• Γλώσσα αξιολόγησης: ελληνική • Μέθοδος αξιολόγησης: Γραπτή τελική εξέταση (100%) με ερωτήσεις σύντομης απάντησης και επίλυση προβλημάτων	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία

Crystal, D. (2003). *Λεξικό Γλωσσολογίας και Φωνητικής*. Μετάφραση: Γ. Ι. Ξυδόπουλος. Αθήνα: Πατάκης.

*Fromkin, V., Rodman, R., & Hyams, N. (2008). *Εισαγωγή στη Μελέτη της Γλώσσας*. Επιμέλεια Μετάφρασης: Γ. Ι. Ξυδόπουλος. Αθήνα: Πατάκης.

Lyons, J. (1995). *Εισαγωγή στη Γλωσσολογία*. Επιμέλεια Μετάφρασης: Γ. Καρανάσιος. Αθήνα: Πατάκης.

Lyons, J. (2001). *Εισαγωγή στη Θεωρητική Γλωσσολογία*. Μετάφραση: Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Ζ. Γαβριηλίδου & Ε. Ευθυμίου. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Γαβριηλίδου, Ζ., Μητσιακή, Μ., & Φλιάτουρας, Α. (2021). *100 βασικές έννοιες για τη γλωσσολογία*. Αθήνα: Gutenberg.

*Λεκάκου, Μ., & Τοπιντζή, Ν. (Επιμ.). (2022). *Εισαγωγή στη Γλωσσολογία. Θεμελιώδεις έννοιες και βασικοί κλάδοι με έμφαση στην ελληνική γλώσσα*. Αθήνα: Gutenberg.

Παναγιωτίδης, Φ. (2013). *Μίλα μου για γλώσσα*. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

*Παναγιωτίδης, Φ. & Δ. Κοτοπούλης (2023). *Μεταξύ νόησης και φωνής*. Αθήνα: Νήσος.

*Pinker, S. (2000). *Το γλωσσικό ένστικτο*. Μετάφραση: Ευαγγελία Μούμα. Αθήνα: Κάτοπτρο.

Φιλιππάκη-Warburton, E. (1992). *Εισαγωγή στη Θεωρητική Γλωσσολογία*. Αθήνα: Νεφέλη.

Χάρης, Γ. (επιμ.) (2001). *Δέκα μύθοι για την ελληνική γλώσσα*. Αθήνα: Πατάκης

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

Akmajian, A., Farmer, A., Bickmore, L., Demers, R. & Harnish, R. M. (2017). *Linguistics: An introduction to language and communication*. (7th ed.). The MIT Press.

Baker, M. (2002). *The Atoms of Language*. New York: Basic Books.

Bauer, L. (2021). *The Linguistics Student's Handbook*. (2nd ed.). Edinburgh University Press.

Chomsky, N. (1986). *Knowledge of Language: Its Nature, Origin and Use*. Praeger.

Crystal, D. (2010). *The Cambridge Encyclopedia of Language*. (3rd ed.). CUP.

Fasold, R. & J. Connor-Linton (eds.) (2006). *An introduction to Language and Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Finch, G. (2005). *Key Concepts in Language and Linguistics*. (2nd ed.). Palgrave Macmillan.

Genetti, C. (ed.) (2014). *How languages work: an introduction to language and linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Hyams, N. (1986). *Language Acquisition and the Theory of Parameters*. Springer Dordrecht.

O' Grady, W., Archibald, J., Aronoff M. & J. Rees-Miller (2017). *Contemporary Linguistics*. (7th ed.). Bedford St. Martin's.

Park-Johnson, S. & S. J. Shin (2020) *Linguistics for Language Teachers: Lessons for Classroom Practice*. London: Routledge,

Yule, G. (2020). *The Study of Language* (7th ed.). Cambridge: Cambridge University Press.